

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Commissie Veiligheid en Justitie
T.a.v. drs. L. Ypma, voorzitter
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

datum	: 6 februari 2015	Contact	: drs. Tessa Maas
uw brief van	: -	e-mail	: t.maas@knb.nl
uw kenmerk	: -	Telefoon	: 070 330 7122
ons kenmerk	: 3407/TM		
betreft	: Input inbreng verslag Wet Scheiden zonder rechter (34118)		

Geachte leden van de Commissie V&J,

Tot 5 maart a.s. kunt u inbreng leveren op de Wet scheiden zonder rechter (*Wijziging van Boek 1 en Boek 10 van het Burgerlijk Wetboek en enige andere wetten betreffende het uitspreken van de echtscheiding en ontbinding van het geregistreerd partnerschap door de ambtenaar van de burgerlijke stand*). Graag geeft de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) in samenspraak met de VMSN (Vereniging van Mediators en Scheidingsbemiddelaars in het Notariaat) zijn visie op dit voorstel.

De KNB is voorstander van scheiden zonder tussenkomst van de rechter. Daar waar partners in goed overleg uit elkaar willen gaan, werpt een verplichte gang naar de rechter een onnodige drempel op. Volgens het notariaat is het goed mogelijk om onder deskundige juridische begeleiding in onderling overleg te scheiden en de gevolgen van die scheiding te regelen.

Echter, we betreuren het dat ervoor gekozen is om geen eisen te stellen die waarborgen dat de partners het eens zijn over de gevolgen van hun scheiding. Hierin schuilt het gevaar dat mensen jaren na de scheiding alsnog geconfronteerd worden met zaken die niet geregeld zijn. Bijvoorbeeld een niet-tijdige melding van pensioenverevening of niet-tijdige verdeling van de gemeenschappelijke woning of aandelen. Maar denk ook aan een nalatenschap die tijdens het huwelijk opengevallen is en waarin een van de partners deelgenoot is. Deze zaken hebben niet alleen grote (fiscale) gevolgen, maar blijken jaren later bijna altijd tegen veel hogere kosten, veelal namelijk in een juridische procedure waarbij beide partijen een eigen advocaat nodig hebben, eventueel gerepareerd te kunnen worden. Het risico is dan ook aanzienlijk dat de rechterlijke macht niet minder, maar juist meer zal worden belast. Ook de Raad voor de rechtspraak en de Raad van State hebben op dit gevaar gewezen en pleiten voor waarborgen, waaruit blijkt dat de echtgenoten de gevolgen van de scheiding hebben geregeld.

De staatssecretaris ziet deze waarborg helaas als een extra eis die nu niet geldt voor ontbinding via de rechter. Daartegen kan worden ingebracht dat de advocaat die het gemeenschappelijk verzoekschrift tot echtscheiding indient, beroepshalve gehouden is om partijen te wijzen op de risico's van het ongeregeld laten van de gevolgen van de echtscheiding. De verplichte tussenkomst van een advocaat zorgt er in dat geval voor dat partijen worden voorgelicht over wat er allemaal geregeld moet worden, zodat partijen niets over het hoofd zien. Die zorg en bescherming wordt de scheidende partijen met dit wetsvoorstel onthouden.

De oplossing van dit vraagstuk ziet de KNB in de procedure, die nu geldt voor de buitengerechtelijke ontbinding van het geregistreerd partnerschap: daar moeten partijen een door een advocaat of notaris mee-ondertekende verklaring overleggen. In het wetsvoorstel vervalt deze verplichting voor het geregistreerd partnerschap. De KNB pleit voor handhaving van deze verplichting voor het geregistreerd partnerschap en uitbreiding van de verplichting naar de buitengerechtelijke ontbinding van het huwelijk.

Uitgangspunt van het wetsvoorstel is dat de ambtenaar van de burgerlijke stand de voorheen door notaris of advocaat geboden bescherming niet zal gaan bieden. Als alternatief voor die bescherming is gekozen voor door de overheid beschikbaar te stellen voorlichtingsmateriaal. Echter, mensen weten niet altijd wat ze niet weten. Het notariaat maakt zich grote zorgen: folders en websites kunnen immers ongelezen blijven en vervangen het persoonlijk gesprek met een deskundig juridisch adviseur nooit.

De KNB heeft contact gezocht met de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB). Helaas blijkt dat de NVVB geen eenduidige instructie kan geven aan ambtenaren van de burgerlijke stand, waarin zelfs maar staat dat de folder uitgereikt moet worden. Ook kunnen zij niet voorkomen dat ambtenaren zelf toch (gebrekig) gaan voorlichten op basis van door henzelf verzamelde informatie. De KNB maakt zich daar grote zorgen over en hoopt dat u bij de staatssecretaris van V&J (en de minister van BZK) kan aandringen op eenduidige procedures bij de burgerlijke stand. Maar ook in dat geval blijft staan, dat een folder geen verantwoord alternatief is voor een voorlichtend gesprek.

Het uitgangspunt van het wetsvoorstel lijkt te zijn dat alleen gelijkwaardige partners, die ieder voor zich in staat zijn weloverwogen keuzes te maken, gebruik zullen maken van de mogelijkheid om te scheiden buiten de rechter om. Echter, de praktijk leert dat partners zelden gelijkwaardig zijn op alle gebieden: financieel, emotioneel, opleiding en kennis. Het is uiteindelijk in beider belang dat er iemand is die de ongelijkwaardigheid zo goed mogelijk opheft: dat kan een advocaat of notaris zijn, maar ook een mediator.

Mocht u nog vragen hebben dan horen wij dat graag.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'J.H.F. Wilmink', with a long horizontal flourish underneath.

mr. J.H.F. Wilmink
voorzitter